

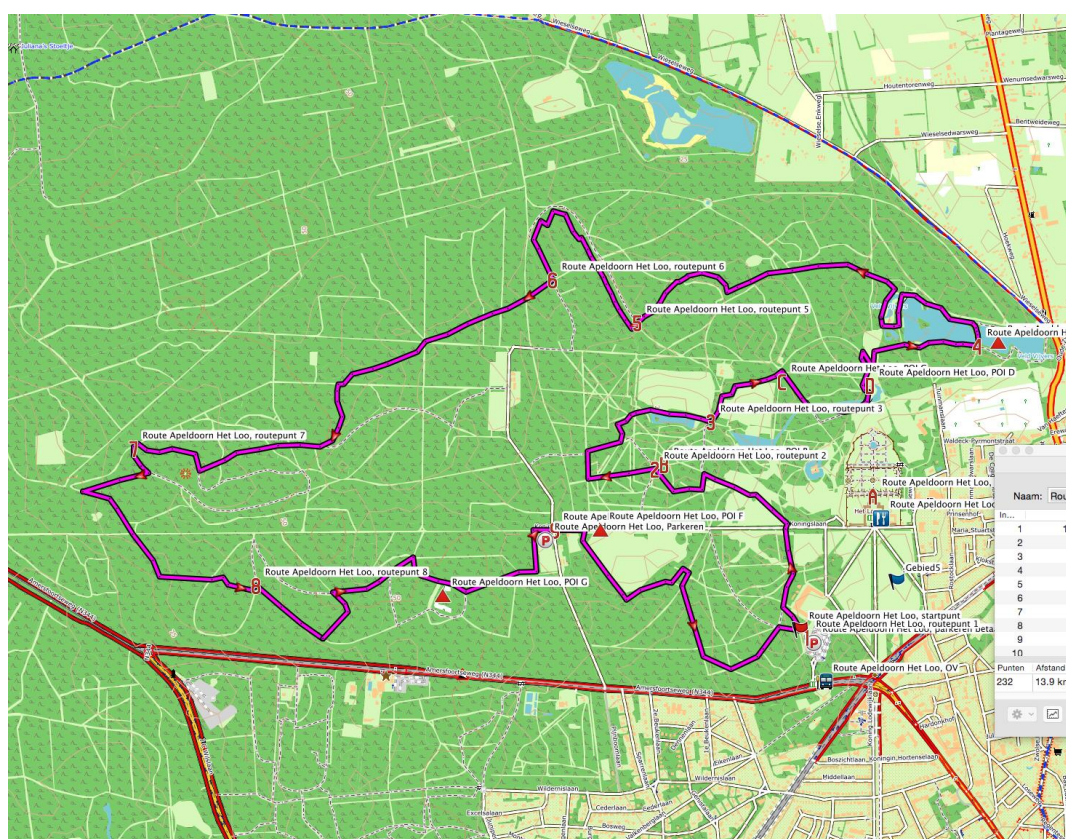

Apeldoorn - Het Loo

Wilhelmina (1880-1962)

Wilhelmina woonde een groot deel van haar leven op haar lievelingspaleis Het Loo. De langdurigste onderbreking was tijdens en kort na de Tweede Wereldoorlog, toen ze was uitgeweken naar Engeland. Na de oorlog was Wilhelmina zo kwaad over het misbruik van het paleis door de Duitsers, die het hadden geconfisqueerd, dat ze het aanvankelijk wilde laten afbreken. Later kwam ze gelukkig bij zinnen, want het is een van onze mooiste paleizen.

De hele wandeling gaat door het naast het paleis liggende park. Vanaf de 17e eeuw, toen stadhouder Willem III het liet aanleggen, tot 1959 was dit het exclusieve domein van de koninklijke eigenaren, tot Wilhelmina het in 1959 aan de Staat schonk. Er is veel te zien. In het drukke, oostelijke deel aan de kant van het paleis zijn allerlei kleine 'attracties', zoals de Willemstempel, het paardenkerkhof en een hertenkamp. Je loopt daar ook veel langs vijvers en prachtige sprengen, kunstmatige kanaaltjes. Aan de westkant is het veel stiller en loop je door prachtig, heuvelachtig bos.

Routebeschrijving

1. Vanaf P links van het grijs-groene entreegebouw van het paleis (A) via ingang met oranje pannendak 'Park Het Loo' in. Achter ingang op splitsing rechts aanhouden, langs een wit gebouw aan je rechterhand. Na 150 m aan het einde het bredere pad naar rechts volgen, nog steeds het witte gebouw aan je rechterhand (je volgt hierna een tijdje de blauwe route). Op een viersprong schuin LA. Asphaltweg (Koningslaan) oversteken (rechts het paleis), vlak daarna schuin LA. Na 400 m op kruising met een grindpad LA (je verlaat de blauwe markering). Dan het eerste pad RA. Aan het einde op een heuveltje RA en meteen LA richting houten huisje.
2. Neem op de zessprong bij dat huisje (de Willemstempel, B) het tweede pad LA. Na bijna 300 m op de tweede kruising (met links een blauwe paalkop) RA. Na 100 m, na rododendronstruik en blauwe paalkop RA, je loopt nu tussen twee sprengen. Na 200 m LA, over drie bruggetjes (zwarte markering). Na 100 m op kruising RD (nog steeds zwart), vlak daarna op volgende kruising weer RD (zwarte markering gaat hier naar links). Weer ietsje verder RD over een bruggetje, daarna heb je een vijver aan je rechterhand.
3. Voorbij deze vijver op de kruising met een grindweg LA (hierna volgt route een stuk rode markering). Eerste pad RA, langs een veld aan je rechterhand. Aan het einde op een vijsprong RA richting rolstoelroute 5,3-7 km. Je passeert het paardenkerkhof (C) aan je rechterhand. Na een dam in het water LA. Aan het einde schuin LA. Eerste LA, over brug (maar kijk ev. eerst iets verderop even naar het paleis rechts), halfverhard pad volgen (D). Verderop heb je een spreng aan je rechterhand. Dan eerste RA, over een bruggetje. Na 120 m het eerste pad scherp LA. Vlak daarna het eerste pad RA, dan op splitsing RD. Volg hierna bijna 500 m een meer aan je linkerhand.
4. Eerste LA, over een brug tussen de Hoge Veldvijver links en rechts de Lage Veldvijver (E). Je volgt nog steeds rode markering. Aan de overkant weer LA, langs de andere kant van het water. Na ruim 300 m ga je LA over een witgroene brug, verderop langs een wit/blauw houten prieel. Daarna zie je rechts een blauw gebouw. Voor bruggetje RA, langs een spreng en na 60 m weer RA. Weer zie je rechts dat blauwe gebouw. Na bankje LA. Na 70 m een pad dat scherp van rechts komt negeren, daarna heb je een spreng aan je linkerhand. Na 300 m bij bruggetje RD, spreng blijven volgen. Iets verderop ga je met een brugje over een dwarsbeek. 200 m verder voor een dieper gelegen bruggetje het bredere pad naar rechts volgen, nu langs een andere spreng. Aan het einde van de spreng even iets rechts aanhouden (laatste rode markering) en vlak daarna op splitsing links aanhouden (vanaf nu zwarte markering).
5. Na 250 m op kruising met grindweg RD, iets verderop voor bruggetje RA. Na 350 m bij een bruggetje RD. 100 m verder LA over het volgende bruggetje (je ziet daar een schuilhut met een dak van riet en muren met heide) en meteen RA over een ander bruggetje. Nu een spreng aan je rechterhand. Het pad buigt na 150 m naar links, vlak daarna loop je strak tussen twee walletjes door. Dan bij de kop van een spreng met een watervalletje RA, het pad buigt schuin naar links. Je passeert links nog een sprengkop, 100 m verder bij de volgende sprengkop rechts aanhouden.

6. 80 m verderop op de kruising met een brede grindweg RA, je verlaat de zwarte markering. Na 100 m RD over een karrenspoor, 450 m verder op een zevensprong RD langs een rode paal. Aan het einde na ruim 400 m schuin RA (rode markering) en meteen LA (rood weer verlaten). Je loopt nu op een graspad door de hei. Op een viersprong schuin RA (nu even blauwe markering). Op kruising RD, ook op volgende kruising RD, een klimmetje. Ook op de kruising op het hoogste punt RD. Dan aan het einde scherp RA en blauwe markering verlaten. Aan het einde LA.
7. Meteen bij wit paaltje weer LA, een dalend pad. Je volgt hierna een tijdje de rode markering. Na 150 m het eerste pad scherp RA. Je loopt nu tussen twee heuvelflanken. Je passeert rechts de trap naar een wildobservatiehut, vlak daarna scherp LA, omhoog en door de heide. Na 200 m kruis je een grindpad (de Koningslaan, F) en gaat RD. Aan het einde na 200 m LA. Op viersprong RD. Aan het einde LA.
8. Vlak daarna eerste pad scherp RA. Je verlaat nu de rode markering en volgt vanaf hier witte markering. Neem na bijna 400 m de eerste LA, een dalend pad. Het pad buigt naar links en gaat door de hei. Dan na een klimmetje RA omlaag. Het pad gaat verderop over in een graspad. Op kruising RD, ruim 100 m verder op een vijsprong scherp RA. Je loopt langs fort Java (G) aan je rechterhand (een omgrachte heuvel), daarna eerste LA. Op een kruising loop je RD, een eindje verderop buigt het pad naar links. Een stukje naar rechts is een afrastering. Aan het einde op de Koningslaan RA.
9. Op de kruising met een asfaltweggetje ga je RD, door de poort * en kort na het witte huis RA, nog steeds witte markering. Je gaat door het hek van het hertenkamp. Volg verderop het pad langs de rand van de hertenweide (H) naar links. Aan het einde van de hertenweide weer een hek door, ruim 100 m verder op een kruising RA. Vlak daarna op een splitsing links aanhouden. Op kruising RD (witte markering verlaten), daarna voor bankje pad naar links volgen. Na een geel paaltje schuin LA.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

13,5 km

Startpunt

P bij paleis Het Loo

Parkeren

P bij paleis Het Loo, Koninklijk Park 1, Apeldoorn (dagkaart € 5,- in 2015)

Of gratis terrein nabij kruising Pijnboomlaan/ Koningslaan. Naar route: op Koningslaan RA door poort en routebeschrijving volgen vanaf * in blokje 9.

OV

Vanaf station Apeldoorn buslijn 16, 102 of 10, halte Paleis Het Loo

Horeca

Grand café Prins Hendrik Garage aan Stallenplein nabij hoofdingang naar paleis, www.paleishetloo.nl. Als dit gesloten is (winterseizoen) restaurant De Balzaal in paleis (met toegangsbewijs).

Honden

In het hele Paleispark niet toegestaan

Bijzonderheden

Toegangskaartje Paleispark is verplicht. Te koop bij ingang bij start via kaartautomaat. (€ 2,- p.p.), zie ook www.kroondomeinhetloo.nl.

Achtergrondinformatie

a Paleis Het Loo

Een pareltje, dit paleis. Als je flink doorwandelt, dan heb je hopelijk na afloop nog genoeg tijd om het paleis en de geometrische franse tuinen erachter te bezoeken.

Het paleis is na 1684 gebouwd door stadhouder Willem III, de achterkleinzoon van Willem van Oranje. Hij kocht het middeleeuwse kasteel Het Oude Loo samen met een hoop grond om ernaast een nieuw jachtverblijf op te trekken. Nadat hij door zijn huwelijk met Mary Stuart koning van Engeland was geworden, had hij kennelijk meer ruimte nodig en liet van 1691-1694 vier paviljoens aanbouwen.

Het Loo is daarna door alle stadhouders, koningen en koninginnen tot en met Wilhelmina gebruikt als zomerresidentie. De laatste koninklijke bewoners waren prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven. Na hun huwelijk woonden ze van 1967 tot 1975 in een vleugel van het paleis. Daarna betrokken ze hun nieuwe villa Huis Het Loo, dat op het terrein van Het Loo staat. De ingang is aan de Tuinmanslaan.

Daarna zijn zowel het paleis als de tuinen grondig teruggedestaureerd naar de 17e-eeuwse situatie, wat onder andere inhield dat allerlei 19e- en 20e-eeuwse toevoegingen werden gesloopt. Je ziet nu in het paleis prachtige vertrekken waarin je kunt zien hoe alle Oranje generaties van stadhouder Willem III tot en met koningin Wilhelmina woonden - je ruikt ze bijna nog. In de stallen kun je trouwens ook zien met wat voor rijtuigen en auto's ze zich verplaatsten.

b Willemstempel

Dit 'tempeltje' is een van de follies in het Paleispark. Follies zijn tamelijk nutteloze bouwwerken met vooral een decoratieve functie. Middenin dit romantische optrekje, dat helemaal bestaat uit dunne boomstammetjes, staat een tafel met zitbanken, dus je kunt er wel mooi schuilen als het regent. Het door zuilen omringde tempeltje staat hier mogelijk al sinds eind 18e eeuw. De W met een kroontje boven de ingang zou kunnen verwijzen naar verschillende vorsten, maar bedoeld wordt koning Willem I.

c Paardenkerkhof

Dit is waarschijnlijk de plaats in het paleispark waar de meeste Koninklijke tranen zijn geplengd. Er liggen hier tientallen paarden en pony's begraven, maar ook kleinere huisdieren zoals honden en katten begraven, die de lieveling zijn geweest van Wilhelmina en van de jonge Juliana. Bijvoorbeeld Baby, het eerste rijpaard van Wilhelmina, dat leefde van 1886 tot 1901 en Julian's pony Saliman (1898-1921), die overleed toen de prinses twaalf jaar oud was.

d Gedenkzuil jong Nederland

Kinderen op HBS'en (hogere burgerscholen) in heel Nederland gaven deze zuil in 1901 bij hun huwelijk cadeau aan de toen 21-jarige Wilhelmina en prins Hendrik. In de zuil zie je de gemeentewapens van alle plaatsen waar toen een HBS stond. De versieringen zijn in de stijl van de Jugendstil, die toen in de mode was.

e Vijvers en sprengen

Op de Leeuwenbrug, tussen de Hoge Veldvijver links en de Lage Veldvijver rechts, kijk je uit over de grootste waterpartijen van het Paleispark. De vijvers kunnen bestaan dankzij de prachtige sprengen die je tijdens deze wandeling ook in groten getale ziet. Dat zijn met de hand gegraven kanaaltjes die water aftappen uit het grondwater van de Veluwe. De sprengen beginnen bij 'sprengkoppen' op de hellingen, waar het water uit de bodem komt sijpelen.

Een schitterend punt aan de Hoge Veldvijver is het theepaviljoen, een van de favoriete plekjes van Wilhelmina. Begrijpelijk: onder een pergola met rozen door loop je zo een eind het water in. Vlakbij staat het blauwe botenhuis, waar de koninklijke roeiboten lagen te wachten.

f Koningslaan

Deze kaarsrechte laan loopt vanaf de voorkant van het paleis naar het westen. Vier kilometer laan loopt door het Paleispark. Vanaf daar ging de weg verder naar Amersfoort. Aan de oostkant van de laan, bij het paleis, staan verschillende zomereiken die in 1686 zijn aangeplant, die dus stadhouder Willem III nog hebben meegemaakt.

Aan de westkant van de Koningslaan staat sinds 2010 een nieuwe folly, die bestaat uit 38 stammen van douglassparren onder een dak van nog meer boomstammen, die vrij kwamen bij het uitdunnen van het omringende bos.

g Fort Java

Dit is een van de drie forten die in 1854 en 1855 in opdracht van koning Willem III zijn aangelegd in het Paleispark. Het is niet bekend wat het doel van de forten was, misschien alleen werkverschaffing. Maar na voltooiing van de forten was hier het corps 'Koninklijke scherpschutters van de Veluwe' gelegerd en oefenden ze hier regelmatig.

Route en tekst van deze route zijn gemaakt door Ad Snelderwaard, zie voor meer info www.adsnelderwaard.com. Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart, gps-track en beelden te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/apeldoorn---het-loo/16529/ . Ik ben benieuwd naar je reactie op deze wandeling; opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op www.wandelzoekpagina.nl of op adsnelderwaard@xs4all.nl.

In de wandelgids 'Vorstelijk wandelen' nemen Sietske de Vet en Ad Snelderwaard je in 12 wandelingen mee rond historische plekken waar de voorouders van de koning woonden maar ook wandelden. De gids is te koop bij de boekhandel of online te bestellen via www.gegarandeerdonregelmatig.nl .
--

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50